

WRZESIEŃ 9(97) 1996

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

Cena 50gr(5000 zł)

W GRABANOWIE

JUŻ JESIEŃ

Poprawa mięsności trzody chlewnej - wyniki demonstracji realizowanych w roku 1995/96.

W ostatnich latach przemysł mięsny w Polsce dąży do pozyskiwania do produkcji surowca wysokiej jakości. Wiąże się to z zamierzeniami wejścia w struktury Unii Europejskiej i dorównanie wartością produkowanego mięsa parametrom obowiązującym w krajach Europy Zachodniej. Również konsumenci w Polsce coraz częściej poszukują mało odtuszczonego mięsa wieprzowego. Tymczasem tylko część producentów żywca wieprzowego, przede wszystkim tych, którzy są związani umowami z zakładami mięsnymi, wykazuje zainteresowanie poprawą umięśnienia tuczników. I sytuacja taka utrzyma się tak długo, dokąd większość rolników będzie otrzymywać zapłatę za wyprodukowaną ilość mięsa, a nie za jego jakość. Przejście wszystkich zakładów mięsnych na klasyfikację tusz w systemie EUROP wymusi szersze zainteresowanie się poprawą mięsności tuczników i wartością genetyczną stada podstawowego loch. Schemat klasyfikacji w systemie EUROP przedstawia się następująco:

Klasa	Zawartość mięsa w tuszy
E	55 - 60 %
U	50 - 54 %
R	45 - 49 %
O	40 - 44 %
P	poniżej 40 %

Cena uzyskana za kg wyprodukowanego tuczniaka przy tym systemie klasyfikacji zależeć będzie od zawartości mięsa w tuszy, a tym samym różnicowana będzie opłacalność produkcji w różnych gospodarstwach. W związku z tym Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie realizuje od 1994 roku program poprawy mięsności trzody chlewnej w województwie białkopodlaskim. Celem tego programu jest wskazanie rolnikom najkorzystniejszych systemów krzyżowania towarowego i znaczenia racjonalnego żywienia przy produkcji tuczników mięsnych. W 1995/96 roku realizowane były trzy tematy demonstracyjne, których celem było wykazanie wpływu, jaki wywiera zastosowany schemat krzyżowania zwierząt na mięsność przy żywieniu określonym zestawem pasz. W 35 gospodarstwach tuczniaki żywione były mieszankami sporządzonymi na bazie zbóż wyprodukowanych w gospodarstwie z udziałem koncentratu firmy CARGILL, zgodnie z recepturami opracowanymi przez producenta koncentratów. Natomiast w 16 gospodarstwach tuczniaki otrzymywały mieszankę sporządzoną ze zbóż, śruty rzepakowej, mączki mięsnej i uzupełnioną Polfamixem T Super. Wyniki osiągnięte w poszczególnych demonstracjach przedstawia tabela:

Temat demonstracji	Średni przyrost masy ciała (g)	Średnia zawartość mięsa w tuszy (%)	Średni czas trwania tuczu (dni)

Wpływ zastosowanego schematu krzyżowania towarowego na mięsność tuczników	780	47,86	113
Skrócenie okresu tuczu poprzez automatyzację zadawania pasz i ich bilansowanie	662	47,63	115
Wpływ żywienia mieszankami pełnoporcjowymi na mięsność tuczników	760	43,52	122

W stosowanym na demonstracjach krzyżowaniu towarowym najczęściej z pozycji ojca stosowane były knury rasy: Pietrain, mieszańce Hampshire x Pietrain oraz linii 990. Tylko w 1 wypadku lochę pokryto knurem rasy Hampshire, a na 2 demonstracjach rasą Duroc. Z tego względu trudno wyciągnąć wnioski na temat wpływu tych ras na mięsność tuczników.

Wyniki uzyskane na demonstracjach w zależności od zastosowanego krzyżowania towarowego:

Schemat krzyżowania towarowego	Średni dzienny przyrost masy ciała (g)	Średnia zawartość mięsa w tuszy (%)	Średni czas trwania tuczu (dni)
PBZ, WBP PBZ x WBP x Pietrain WBP x WBP	721	47,25	121
PBZ, WBP PBZ x WBP x linia 990 WBP x PBZ	704	47,47	119
PBZ, WBP PBZ x WBP x (HAXPI) WBP x PBZ	763	47,99	112

Z przedstawionych danych wynika, że przy takich schematach krzyżowania uzyskano zbliżoną zawartość mięsa w tuszy. Zdecydowanie najlepsze wyniki osiągnęło potomstwo po knurach mieszańcach, co wiąże się z możliwością wystąpienia u nich zjawiska heterozji. Obserwacje wykazały jednak, że należy unikać krzyżowania w czystej rasie loszek PBZ z knurami Pietain, gdyż uzyskane od tych ras mieszańce są bardzo podatne na stesy i mogą wystąpić upadki w czasie transportu.

Demonstracje wykazały również istotną rolę żywienia w poprawie umięśnienia świń. Dlatego każdy, kto decyduje się produkować tuczniaki mięsne, powinien zwracać uwagę zarówno na wartość genetyczną materiału rodzicielskiego, jak i na odpowiednio zbilansowane żywienie.

Cz. Mirczewska

Dożynki wojewódzkie 25 sierpnia 1996 roku w Czemiernikach

Doroczne dożynki wojewódzkie odbędą się w Czemiernikach. Organizatorami są Polskie Stronnictwo Ludowe, Wojewoda Białkopodlaski i samorząd gminny. Gmina Czemierniki obejmuje 10.770 ha, w tym użytki rolne - 7.500 ha i lasy 2.500 ha. Ludność 5.100 os. Dominującą działalnością gospodarczą gminy jest rolnictwo. Dobre efekty osiągają rolnicy w produkcji trzody chlewnej, zbóż i ziemniaków. Działa też 150 podmiotów sektora prywatnego, zajmujących się handlem, usługami i transportem. Pierwsza wzmianka o Czemiernikach pojawiła się w źródłach pisanych w 1325 roku, jako wieś należąca do rycerskiego rodu Dembińskich vel Dębińskich. W końcu XV wieku Czemierniki przejął Mikołaj Firlej, dworzanin królewski. w 1509 roku Czemierniki otrzymują prawa miejskie z rąk króla Zygmunta Starego. Dynamiczny rozwój miasta następuje w czasie panowania Henryka Firleja, biskupa płockiego i arcybiskupa gnieźnieńskiego. Prawa miejskie zostały odebrane Czemiernikom w 1867 roku przez cara za udział w powstaniu styczniowym. Od końca XIX wieku do 1944 roku miejscowość dziedziczy Karol Roger Raczyński, pionier polskiego automobilizmu. Od 1973 roku Czemierniki zostały siedzibą gminy. *Gospodarzem gminy od wielu lat jest wójt gminny Jan Gryczon.* Gospodarzami tegorocznych dożynek są:

Starościna Pani Teresa Kopacz i starosta Pan Szymon Kostrzewa.

Pani Teresa Kopacz lat 41, wykształcenie wyższe, 3 dzieci. Mieszka w Czemiernikach, gdzie wspólnie z mężem prowadzi gospodarstwo rolne o pow. 15,50 ha, w tym UZ 2,60 ha GO 12,10 ha. Gospodarstwo ukierunkowane jest na produkcję zwierzęcą. Aktualnie posiada 5 krów dojnych, 4 szt. młodzięży, 3 maciory w cyklu zamkniętym. W roku 1995 wyprodukowano i sprzedano 21.000 l mleka, 1.500 kg żywca wołowego i 7.800 kg żywca wieprzowego. W gospodarstwie uprawia się: zboża, rośliny strączkowe, kukurydzę z przeznaczeniem na paszę. Gospodarstwo jest w toku rozwoju produkcji mleka i trzody chlewnej. Przynależność PSL.

Pan Szymon Kostrzewa, lat 43, wykształcenie zawodowe - rolnicze. 3 dzieci. Mieszka we wsi Bęlczac, gdzie wspólnie z żoną prowadzi gospodarstwo rolne o pow. 22,10 ha, w tym UZ 7,50 ha, i GO 13,30 ha. Specjalizuje się w produkcji zwierzęcej. Aktualnie utrzymuje 6 krów dojnych, 4 szt. młodzięży, 6 maciory w cyklu zamkniętym. W roku 1995 wyprodukowano 28.000 l mleka, 1.700 kg żywca wołowego, i 8,500 kg żywca wieprzowego. W gospodarstwie głównie uprawia się zboża na paszę oraz ziemniaki sadzeniaki. Przynależność PSL.

Oba gospodarstwa uzyskują plony poszczególnych upraw znacznie przewyższające średnie gminne.

Razem czy osobno ?

O zrzeszaniu się rolników w grupy producenckie mówi się już od kilku lat. W rozmowach z rolnicy doskonale zdają sobie sprawę z potrzeby tworzenia takich grup, jednak czekają żeby ktoś za nich to zrobił. Inaczej rzecz się miała we wsi Polubicze gdzie grupa rolników producentów owoców i warzyw miała dosyć działania w pojedynkę i postanowiła się zrzeszyć. W dniu 25.07.96 r. odbyło się zebranie założycielskie Zrzeszenia Owoców i Warzyw "Sad - Pol" w Polubiczach. Dwudziestu trzech rolników założycieli uchwaliło statut i wybrał władze zrzeszenia Zarząd i Komisję Rewizyjną. Podjęto uchwałę upoważniającą Zarząd do zaciągania najwyższej sumy zobowiązań w imieniu zrzeszenia. Statut wiosek o rejestrację, protokół z zebrania założycielskiego i uchwały złożono w Sądzie w Białej Podlaskiej w celu rejestracji.

Rolnicy zrzeszeni zamierzają osiągnąć korzyści z grupowego działania takie jak:

- *obniżenie kosztów* (wyższe plony, tańsze zaopatrzenie w środki do produkcji, tańszy transport, opakowania, promocja i dystrybucja),
- *obniżenie strat* (np. wspólna przechowalnia - indywidualne inwestycje mogą okazać się zbyt drogie dla pojedynczego rolnika),
- *uzyskanie wyższych cen* (grupa ma lepszą pozycję w negocjacjach w porównaniu z pojedynczym rolnikiem, łatwiejsza selekcja potencjalnych odbiorców produktów i wybór najbardziej solidnego),

- większa sprzedaż towarów (łatwiej znaleźć nowe, rozwijające rynki zbytu, wprowadzić nowe produkty na rynek, nowe terminy dostaw),
- *łatwiejsza i tańsza organizacja lub korzystanie z informacji rynkowej* (systematyczny dostęp pojedynczych rolników do wiarygodnej informacji rynkowej jest bardzo ograniczony, zwłaszcza w odniesieniu do gospodarstw oddalonych od dużych aglomeracji miejskich i braku telekomunikacji),
- *kreowanie poszukiwanej produkcji i odpowiedniej skali* (właściwy dobór odmianowy, pozwalający na przygotowanie - zgodnie z życzeniami nabywców - dużych partii jednorodnego towaru, różnicowanie terminu zbioru),
- *zmniejszenie ryzyka produkcyjnego i ekonomicznego* (głównie poprzez wspólne inwestowanie zapewniające stabilność plonowania, bezpośrednią poprawę marketingu, urządzenia do sortowania, przechowywania i transportu),
- *łatwiejsze opracowanie kompleksowego planu działania, fachowe sterowanie i kontrola jego realizacji, niż w przypadku zindywidualizowanego planowania, itd.*

To wszystko chcą osiągnąć rolnicy działający w Zrzeszeniu "Sad - Pol" w Polubiczach.

mgr inż. Kazimierz Samczuk
ZDR Wisznice

CHOROBY PRZECHOWALNICZE

Owoce po zerwaniu z drzewa i złożeniu na dłuższy okres w przechowalni lub chłodni mogą zapadać na choroby fizjologiczne i grzybowe. Najczęściej choroby fizjologiczne pojawiają się na owocach, które zostały nieodpowiednio wyprodukowane, zebrane w niewłaściwym czasie lub przechowywane w nieodpowiednich warunkach. Przyczyną wielu chorób fizjologicznych jest brak wapnia lub niewłaściwe proporcje między zawartością wapnia a zawartością innych składników mineralnych (głównie potasu) w owocach. Niedobór wapnia w jabłkach przyczynia się do niższej ich jędrności. Owoce mniej jędrne są podatniejsze na obicia i działanie grzybów powodujących gnicie. Owoce źle odżywione wapniem ulegają często gorzkiej plamistości podskórnej (jabłka) i skorkowaceni mięszu (gruszki). Choroby te występują już w sadzie a dalej mogą rozwijać się w przechowalni. Zbyt późne zebranie owoców jabłoni i gruszy może być przyczyną wystąpienia **rozpadu wewnętrznego** w czasie przechowywania. Objawem tej choroby jest przedwczesne starzenie się owoców. Wyglądają one jak spuchnięte, stają się bardzo miękkie, pękają, skórka oddziela się od mięszu. Rozpadowi wewnętrznemu można zapobiec przez właściwe określenie terminu zbioru, wielokrotny zbiór i opryskiwanie drzew solami wapnia.

Zbrunatnienie przygniezdne, to choroba występująca często w chłodni, przede wszystkim na odmianie McIntosh. Mięsz wokół gniazda nasiennego staje stopniowo brązowy, owoc traci apetyczny wygląd i smak. Zbrunatnienie przygniezdne występuje często na owocach zebranych zbyt wcześnie, przechowywanych w temperaturze zbyt niskiej lub przy zbyt wysokim stężeniu CO₂ w chłodni z kontrolowaną atmosferą.

Miękka oparzelizna chłodniowa jest spowodowana uszkodzeniem mięszu przez zbyt niską temperaturę lub zbyt wysokie stężenie CO₂ w chłodni KA. Występowanie chorób grzybowych zależy głównie od ochrony sadu przed chorobami i szkodnikami. Prawidłowy termin zbioru i wysoka zawartość wapnia w owocach zapobiega rozwojowi tych chorób w przechowalni.

Szara pleśń wywołwana jest przez grzyb *Botrytis cinerea*. Grzyb ten poraża jabłka w okresie kwitnienia szczególnie gdy pogoda jest chłodna i wilgotna. *Botrytis cinerea* umiejscawia się w kielichu jabłka i pozostaje tam aż do chwili gdy owoc znajdzie się w przechowalni. Grzyb tolerancyjny jest na zmiany temperatury i wilgotności. Porażony owoc pokrywa się jasnobrązowymi plamami gnilnymi, ulega zmiękczeniu. Choroba rozprzestrzenia się z łatwością na owoce sąsiednie. Poleca się opryskiwanie

zapobiegawcze Euparenem 50 WP podczas kwitnienia a także zapobiegawczo-interwencyjne na dwa tygodnie przed zbiorem.

Gorzka zgnilizna jabłek powodowana jest przez dwa gatunki grzybów z rodzaju *Pezicula*. Grzyby te występują powszechnie w naszych sadach rozwijając się saprofitycznie na martwych sęczkach i krótkopędach. Do infekcji dochodzi w sadzie w drugiej połowie lata, a objawy chorobowe występują dopiero pod koniec przechowywania. Z chwilą gdy jabłka zaczynają dojrzewać strzępki grzybni przerastają do mięszu i następuje gnicie. Objawem choroby są brązowe, okrągłe plamy gnilne rozszerzające się w głąb. Mięsz owocu staje się gorzki. Gniją tylko te jabłka, które zostały zakażone na drzewie. Choroba ma charakter lawinowy, to znaczy objawia się prawie jednocześnie na wszystkich zakażonych jabłkach. Najczęściej poraża odmiany Golden Delicious, Gala, Elstar, Cortland. Zwalczanie ran zgorzelowych na drzewie zapobiega występowaniu tej choroby w przechowalni. W walce z gorzką zgnilizną skuteczne jest również opryskiwanie Topsinem 0,1 % lub Befranem na dwa tygodnie przed przewidywanym terminem zbiorów.

Mokra zgnilizna jabłek jest wynikiem porażenia przez grzyb z rodzaju *Penicillium*, który przedostaje się do owocu przez uszkodzoną skórkę. Na owocach pojawiają się wodniste, ciekące plamy gnilne, pokryte zielonkawoniebieskimi brodawkami zarodników. Owoce pachną pleśnią. Zwalczanie choroby polega na dbałości o jakość jabłek i na utrzymaniu higieny i czystości skrzynek i palet, przechowalni i chłodni.

Brunatna zgnilizna drzew ziarnkowych występuje już w sadzie i jest wywołwana przez grzyb z rodzaju *Monilinia*. Na owocach pojawiają się okrągłe, brunatne plamy gnilne z koncentrycznie ułożonymi zarodnikami. Z biegiem czasu tworzy się "mumia owocowa". W przechowalni choroba przenosi się z jednych owoców na drugie. Zabiegi przeciwko parchowi zwalczają również tę chorobę. Jeśli owoce zostały uszkodzone przez grad należy opryskać drzewka Topsinem 0,1 %.

opr. Kacprzak Elżbieta

S p r o s t o w a n i e

W numerze sierpniowym w artykule mgr inż. Zbigniewa Bajdy "PRYMUS" wkraść się błąd w ocenie własnej - jest przyrost - 5234 g, winno być 523 g, oraz nastąpiło przesunięcie rubryk w wierszu przyrost dzienny / tabela 2 / - od urodzenia - jest 621, winno być 682. Czytelników i autora serdecznie przepraszamy.

MIESZALNIA PASZ

UNIPASZ

17-300 SIEMIATYCZE, ul. 11 LISTOPADA 184
tel. /fax (0 85) 55 26 96

O F E R U J E

PRODUCENTOM DROBIU, TRZODY CHLEWNEJ I BYDŁA

- ☛ Wysokiej jakości superkoncentraty, koncentraty i mieszanki pełnoporcjowe.
- ☛ Produujemy pasze sypkie i granulowane, workowane i luzem.
- ☛ Nasze mieszanki charakteryzują się doskonałym zbilansowaniem wartości energetycznej i pokarmowej.
- ☛ W mieszankach pełnoporcjowych zastosowane są aminokwasy syntetyczne, enzymy paszowe, doskonałej jakości tłuszcze roślinne i zwierzęce.
- ☛ Pasze przed wprowadzeniem do produkcji testowane są na własnych fermach tuczu trzody chlewnej i drobiu.
- ☛ Pasze dostarczamy własnym transportem.

Zapraszamy do współpracy.

O g ł o s z e n i a

KORZENIEWSKI MIECZYŚLAW zam. Czosnówka 13
gmina Biała Podlaska, tel. 44-39-89
sprzedam kosiarkę rotacyjną - stan dobry

P.W.PAR - AGRO S.C. 21- 200 Parczew ul. Piuwonia 50
tel. 54-11-22 w budynku przychodni dla zwierząt - czynny
całą dobę
DEALER FIRMY POZBAC PPP S.A. POZNAŃ
oferuje w cenach fabrycznych :

- premiksy
- mieszanki mineralno-witaminowe
- superkoncentraty - T, G, L
- mieszanki pełnoporcjowe dla trzody chlewnej, bydła i drobiu

MIESZALNIA PASZ W OSSOWEJ p-ta 21- 311 Komarówka tel. 52-44-10 wew. 12-12 po przeprowadzeniu modernizacji *oferuje mieszanki granulowane lub brykietowane, koncentraty i superkoncentraty drobiowe, trzodowe, bydłace. Dla większych odbiorców służymy doradztwem fachowym. Poszukujemy również agentów handlowych.*

Gospodarstwo Rolne w Halasach

(Tadeusz Wasiluk)
tel. 71-50-56

skupuje
żyto i pszenicę
z tegorocznych zbiorów

Zatrudnimy również
ogrodnika-sadownika-szkółkarza
wykształcenie min. średnie
z możliwością zakwaterowania

Uszkodzenia mechaniczne bulw podczas zbioru ziemniaków

Zbiór ziemniaków jest jednym z najważniejszych etapów produkcji ziemniaka wpływających na jakość zebranych bulw, a także decydująco wpływa na ich przechowywanie.

- przygotowanie plantacji do zbioru

Podstawowym warunkiem przeprowadzenia prawidłowego zbioru jest zniszczenie łęcin, zwłaszcza gdy są to odmiany późne rzadko zniszczone przez zarazę. Zabieg ten powoduje szybsze dojrzewanie bulw ziemniaka, dzięki czemu stają się odporniejsze na uszkodzenia mechaniczne. Dodatkowo korzyści to: łatwiejsze oddzielenie bulw od stolonów (dokładniejszy zbiór), mniejsza awaryjność maszyn, odsłonięcie redlin ułatwia nagrzewanie się ziemi co zmniejsza też uszkodzenia mechaniczne.

Termin niszczenia naci zależy od planowanego zbioru, odmiany i stadium dojrzałości. Zbiór powinien być wykonany przy dobrej pogodzie co w praktyce oznacza we wrześniu. Miesiąc październik może być ryzykiem, choć zdarzają się okresy cieplej pogody.

Przy stadium dojrzałości "pełnia żółknięcia" zbiór możemy wykonać w 5-7 dni po zniszczeniu naci, przy pierwszych oznakach żółknięcia zbiór zaczynamy po 10-14 dniach po zabiegu, natomiast przy naci zielonej dopiero po 14-21 dniach. Od dojrzałości roślin ziemniaka zależy też sposób niszczenia naci. Na początku i w pełni żółknięcia należy niszczyć nać mechanicznie, natomiast nać całkowicie zieloną niszczymy chemicznie lub mechanicznie.

W przypadku szczególnie bujnej naci mechaniczne niszczenie może okazać się nie wystarczające. Wówczas należy nać zniszczyć wcześniej - na 3 tygodnie przed planowanym zbiorem, wspomagając zabiegi mechaniczne środkami chemicznymi. Po mechanicznym rozbiciu, w 2-3 dni po tym zabiegu, stosujemy opryskiwanie preparatem Reglone w dawce 2-3 l/ha.

- temperatura powietrza podczas zbioru

Podatność bulw na uszkodzenia mechaniczne wyraźnie wzrasta przy opóźnieniu terminu zbioru na skutek spadku temperatury powietrza, gleby i bulw oraz wzrostu wilgotności gleby. Przy niskich temperaturach bulwy bardzo powoli zablizniają swe rany i tym momencie są narażone różne infekcje co może być powodem ich gnicia podczas przechowywania. Prawdopodobieństwo wystąpienia du-

żej ilości uszkodzeń mechanicznych występuje na polach mocno zachwaszczonych. Uszkodzenia te powstają głównie na oddzielaczu porostu, dlatego ważną rzeczą jest zniszczenie chwastów przed zbiorem. Zachwaszczenie powoduje też zmniejszenie wydajności maszyn.

- maszyny zbierające

Duża część uszkodzeń mechanicznych (skaleczenia i obicia) powstaje na przenośnikach maszyn zbierających.

Przenośniki wyposażone w otuliny gumowe lub plastikowe na prętach będą mniej uszkadzały ziemniaki niż pręty żelazne. Im dłuższa droga ziemniaków na przenośnikach tym większe są uszkodzenia, dlatego więcej jest uszkodzeń po zbiorze kombajnem niż kopaczką.

Duże znaczenie ma też technika pracy maszynami. Należy tak dobrać prędkość roboczą maszyny, aby ziemniaki przesuwają się na przenośniku odsiewającym razem z ziemią. Dopiero w końcowej jego części ziemia powinna być odsiana. Głębokość pracy lemiesza powinna być jak najpłytsza, tak aby było jak najmniej ziemi do odsiania, gdyż wówczas kombajn może pracować z większą prędkością, a tym samym praca przenośnika odsiewającego może być mniej intensywna.

- rozładunek ziemniaków

Rozładunek ziemniaków z kombajnu na przyczepę i z przyczepy do kopca też powoduje uszkodzenia bulw, dlatego należy zmniejszać wysokość z jakiej spadają ziemniaki podczas rozładunku stosując maty i pasy amortyzujące. Często się zdarza, że ziemniaki zsypywane do kopca lub piwnicy staczają się pod koła przyczepy i są miażdżone. Temu mogą zapobiec deski oparte o koła przyczepy.

- sortowanie ziemniaków

Najczęściej stosowane w gospodarstwach sortowniki bębnowe z reguły nie posiadają otulin na prętach, co powoduje powstawanie dalszych uszkodzeń. Ponadto nie ma w nich możliwości odrzucania ziemniaków chorych i uszkodzonych, a jedynie sortowanie na poszczególne wielkości, dlatego należy stosować sortowniki stołowe.

Oprac. A Matuszewski

Kilka uwag o materiale siewnym

Wysiewane przez wiele lat ziarno zbóż ze zbiorów we własnym gospodarstwie jest jedną z podstawowych przyczyn uzyskiwania niskich plonów. Ziarno zbóż wyradza się, porażane jest najczęściej przez różne choroby. Wzrastają więc koszty uprawy ponieważ przy takich samych wydatkach na nawożenie i uprawę uzyskuje się mierne plony. Materiał siewny powinien być wymieniany co 3 - 4 lata. W ostatnich latach pogorszyło się w naszym kraju w zakresie produkcji wysoko kwalifikowanego materiału siewnego. Jest go mało i jest bardzo drogi. Dlatego też w ostatnich dwóch latach w gminie Sarnaki została podjęta inicjatywa pomocy rolnikom w pozyskiwaniu dobrego materiału siewnego. Ta metoda sprawdziła się i będzie kontynuowana w następnych latach. Rada Gminy w Sarnakach przeznaczająca co roku fundusze na częściową dotację do materiału siewnego. Zboża z poletek nasien-

nych sprzedawane są innym rolnikom lub są wymieniane na zasadzie wymiany sąsiedzkiej. Obecnie przy niedobrze wysoko kwalifikowanego ziarna siewnego takie poletka nasienne zaopatrują chociaż część rolników w dobry materiał siewny. Sprowadzamy dla rolników za pośrednictwem Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Grabanowic nowe odmiany zbóż ozimych i jarych w dość wysokim stopniu kwalifikacji. Zainteresowanie tą formą wymiany materiału siewnego wciąż rośnie. Coraz więcej rolników chce w ten sposób otrzymać nowe odmiany zbóż. Celem naszym jest, aby poprzez tę formę wymiany materiału siewnego, zwiększyły się plony zbóż w gminie Sarnaki.

St.specj.dor.roln.

ZDR Łosice Lucyna Soszyńska

Jeśli pragniesz osiągnąć sukces, zrób to z nami !

Czołowy producent dodatków witaminowo-mineralnych do pasz

poleca Państwu

- **Polfamixy**[®] zalecane do uzupełniania pasz gospodarskich i wytwarzania pasz pełnoporcjowych dla wszystkich gatunków zwierząt

- **Koncentraty paszowe**

Renoma naszej Spółki jest gwarancją wysokiej jakości produktów oraz sprawnego i doświadczonego serwisu zootechnicznego.

Producent: Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.
Wytwórnia Premiksów, 99-300 Kutno, ul. Skłęczkowska 16
Dział Marketingu tel./fax (0-24) 53-08-31,
Dział Sprzedaży tel./fax (0-24) 54-75-56

Najbliższa hurtownia: „CENTROWET” Sp. z o.o. ul. Zwycięstwa 26 b, 15-950 Białystok, tel. (0-85) 511-207

ZAKŁADY CHEMICZNE "POLICE" S.A.
72-010 POLICE, UL. KUŹNICKA 1

POLIFOSKA NPK
POLIMAP NP
POLIDAP NP
MOCZNIK N
POLIMAG NPKMg

NASZ NAWÓZ - TWÓJ ZYSK

telex 425367 po pl fax (48-91) 173 603

Zbliżają się siewy zbóż ozimych

O wielkości i jakości plonu ziarna zbóż decydują warunki siedliskowe (kompleks przydatności rolniczej gleb, opady atmosferyczne), właściwości odmianowe wynikające z cech genetycznych roślin oraz czynniki agrotechniczne, znajdujące się w zasięgu oddziaływania rolnika. Czynniki agrotechniczne wpływające na plonowanie zbóż można podzielić na dwie grupy. Pierwsza z nich obejmuje czynniki beznakładowe, których umiejętne stosowanie zależy od stanu wiedzy rolnika i decyzji jego działania. Należą do nich :

- wybór kompleksu glebowego,
- dobór przedplonu,
- dobór odmiany,
- termin siewu,
- ilość wysiewu,
- termin stosowania azotu.

W drugiej grupie występują czynniki nakładowe- podnoszące koszty uprawy, pochodzące z poza gospodarstwa, są to:

- nawożenie N, P, K, Ca, Mg;
- ochrona plantacji przed chwastami, chorobami i szkodnikami,
- stosowanie retardantu,
- dokarmianie dolistne.

Do częstych zaniedbań agrotechnicznych wpływających na plon należą:

- zakwaszenie gleb,
- zachwaszczenie pola chwastami trwałymi i uciążliwymi,
- niestaranna uprawa.

Dlatego należy w pierwszej kolejności usunąć wymienione zaniedbania agrotechniczne przez zastosowanie wapnowania, magnezowania, nawożenia P, K w oparciu o analizę chemiczną gleby, zwalczanie chwastów oraz staranną uprawę gleby. Jednocześnie rolnik powinien stosować wszystkie czynniki beznakładowe. W tym procesie dużą uwagę należy zwrócić na właściwy dobór stanowisk oraz uprawę przedsięwną.

1. Jęczmień ozimy.

Zajmuje niewielki udział w strukturze zasiewów w naszym województwie ze względu na niską zimotrwałość. Jęczmień ozimy szybko rozwija się wiosną, dobrze wykorzystuje wodę pozimową lepiej znosząc susze majowe niż pszenica i pszenżyto ozime. Wczesny termin dojrzewania i zbioru jęczmienia ozimego pozwala na lepszą organizację zniw i umożliwia uprawę poplonów ścierniskowych.

Wymaga wczesnego siewu. Stąd dobre stanowiska dla jego uprawy dają wcześniej zebrane strączkowe, rzepak, wczesne odmiany ziemniaków, zbierane na zielonkę rośliny pastewne oraz zboża. W uprawie roli należy przestrzegać zasady wykonywania wcześniejszej orki siewnej (wysiew

w glebę odleżałą) oraz starannego doprowadzenia gleby przed siewem. Jęczmień wykazuje dużą wrażliwość na kwaśny odczyn gleby, odpowiedni odczyn waha się w granicach pH 6 - 6,7. Wielkość zalecanych dawek nawozów fosforowych i potasowych pod zboża uzależniona jest od: rodzaju kompleksu glebowego, przedplonu oraz zasobności gleby w składniki pokarmowe. Dawki należy stosować według zaleceń stacji chemiczno- rolniczych. Termin siewu w naszym województwie przypada między 5 -15 września. Ilość wysiewu w zależności od odmiany, kompleksu glebowego oraz terminu siewu wynosi 140 -180 kg/ha.

2. Pszenica ozima

Wszystkie zrejonizowane odmiany mają podobne wymagania co do przedplonu, wraz z pogorszeniem jakości stanowiska charakteryzuje je spadek plonu ziarna. Możliwości produkcyjne odmian pszenicy ozimej są najwyższe uprawiając je w stanowiskach po roślinach motylkowych i strączkowych, rzepaku ozimym, mieszkankach strączkowych, strączkowo- zbożowych, ziemniakach wczesnych i średnio-wczesnych, owsa oraz kukurydzy. W gospodarstwach, gdzie jest duży udział zbóż w strukturze zasiewów i przedplonami dla pszenicy są zboża, należy uprawiać odmiany o większej odporności na choroby podstawy źdźbła i systemu korzeniowego np. Almari, Kobrę. Niezależnie od odmiany, niezbędne jest wykonanie pełnego zespołu uprawek późniwnych, przedsięwnych i pielęgnacyjnych warunkujących dobre i wyrównane wschody. Ilość i zakres stosowanych zabiegów zależą od odległości okresu pomiędzy zbiorem przedplonu a siewem pszenicy ozimej. Przedsięwna uprawa roli pod pszenicę po okopowych może być ograniczona do kultywatorowania i bronowania. Pszenica najlepiej plonuje przy pH (6,5- 7,2). Pszenica wymaga siewu w optymalnym terminie, który w naszym województwie przypada w okresie 15-20 września, a dopuszczalny opóźniony między 25-30 września. Do odmian charakteryzujących się mniejszymi spadkami poziomu plonowania przy dopuszczalnie opóźnionych terminach siewu należą: Gama, Emika, Roma. Ilość wysiewu wynosi od 230 do 300 kg nasion na ha.

3. Pszenżyto ozime

Pszenżyto ozime jest przydatne dla gospodarstw mających lżejsze gleby, na których uprawa jęczmienia i pszenicy byłaby zawodna i jest uprawiane żyto. Najlepszymi przedplonami dla pszenżyta są: rośliny strączkowe, wcześniej zebrane ziemniaki, kukurydza na kiszonkę oraz owies. Wysiew pszenżyta po pszenicy, jęczmieniu, życie jest możliwy daje jednak niższe o 15-20 % plony ziarna. Z odmian pszenżyta większe wymagania glebowe wykazują odmiany: Tewo, Moreno, Ugo i Vero, natomiast odmiany Presto, Bogo wykazują mniejszą wrażliwość na pogarszające się warunki glebowe. Uprawa roli po wcześniejszych

przedplonach z uprawkami późniwymi, a po roślinach później zbieranych może być uproszczona (ograniczona do orki siewnej lub kultywatorowania i bronowania). Pszenżyto jest mniej wrażliwe na kwaśny odczyn gleby niż pszenica czy jęczmień, ale reaguje dodatnio na wapnowanie gleb kwaśnych. Nawożenie wapnem należy stosować na glebach o pH poniżej 5,5. Optymalny termin siewu w południowej części naszego województwa przypada w okresie 10-25 września, a dopuszczalny opóźniony do 5 października, natomiast w północnej w okresie 5-20 września, a dopuszczalny opóźniony do 30 września.

Ilość wysiewu wynosi od 180 do 250 kg nasion na ha.

4. Żyto ozime

Wymagania glebowe żyta są mniejsze niż innych zbóż, przy czym jest mniej wrażliwe na kwaśny odczyn gleby. W warunkach uprawy na glebach słabszych nie ujawnia pełni możliwości plonowania, lecz mimo to plonuje wyżej niż inne zboża. Żyto wysiewane po sobie plonuje o około 10-11 % mniej niż po roślinach niezbożowych. Uprawa roli podobna do pszenżyta. Termin siewu w naszym województwie przypada na okres 5-20 września a dopuszczalny opóźniony do 30 września. Ilość wysiewu wynosi od 120-175 kg na ha.

Należy pamiętać, że nasiona przed siewem należy koniecznie zaprawić jedną z zapraw typu Baytan, Funaben T, Oxafun T w ilości 200 g/100 kg ziarna lub Raxil 02 WS w ilości 150 g/100 kg ziarna.

Przy wysiewie wszystkich ozimin należy przestrzegać następujących zasad:

I. Terminowości siewów. Nie należy opóźniać siewów z powodu chęci wykonania pełnych uprawek późniwych oraz przedsięwzięć. Jeśli nie zdążono w odpowiednim

terminie wykonać uprawek późniwych, to należy wykonać orkę siewną bądź inne zabiegi warunkujące dotrzymanie terminu siewu.

2. W koniecznych przypadkach opóźnienia siewów dobierać odmiany bardziej tolerancyjne na terminy siewu.

3. Dobór przedplonów powinien ułatwiać terminowość siewu. Często lepiej jest wybrać gorszy przedplon ale umożliwiający terminowy zasiew oziminy niż dobry ale opóźniający siew.

4. We wszystkich przypadkach przedsięwzięcia uprawa roli powinna gwarantować równomierny pod względem głębokości i zagęszczenia wysiew nasion oraz wyrównaną powierzchnię roli. Spełnienie tego wymogu gwarantuje szybkie i równomierne wschody, dobre ukorzenie się i rozkrzewienie roślin, w efekcie lepsze przetrwanie, a wyrównana powierzchnia pola (brak dużych brył lub zagłębień) ułatwia późniejszy zbiór.

W ostatnich latach obserwuje się duże zachwaszczenie miotłą zbożową. Chwast ten jest jednym z najbardziej uciążliwych chwastów występujących powszechnie w zbożach. Masowe wystąpienie miotły prowadzi do obniżki plonu w granicach 3-5 q/ha. Do przyczyn liczego pojawiania się tego chwastu można zaliczyć między innymi:

- duży udział zbóż w strukturze zasiewów,
- uproszczenia w uprawie roli i w zmianowaniu,
- stosowanie herbicydów głównie do niszczenia chwastów dwuliściennych

Najskuteczniejsze zwalczanie tego chwastu jest przy stosowaniu herbicydów w okresie po siewie lub po wschodach. Preparaty należy stosować zgodnie z zaleceniami Instytutu Ochrony Roślin oraz zaleceniami zamieszczanymi na opakowaniach preparatów.

Oprac. mgr inż. K. Kuresza

Wkrótce siewy - pomyśl o zaprawianiu!

Na przyszłe plony ma wpływ wiele czynników. Rolnik często pod tym kątem rozważa starannie dobierając i przygotowując odpowiednią glebę pod odpowiednie rośliny, zwraca uwagę na optymalną ilość wysiewu oraz dobrą jakość materiału siewnego. Jednak bardzo często zapomina o zaprawianiu zbóż. Na zabiegu tym nie należy oszczędzać, gdyż plony i wyniki ekonomiczne będą mówić same za siebie. Zaprawianie hamuje rozwój i zwalcza grzyby chorobotwórcze w materiale siewnym nie dopuszcza również do rozwoju patogenów nagromadzonych w glebie. W przypadku nie zaprawiania ziarna, grzyby chorobotwórcze rozpoczynają swoją działalność z fazą kiełkowania zboża, ograniczy w znacznym stopniu jego rozwój, co może doprowadzić nawet do zamierania roślin. Korzyści wynikające z zaprawiania zbóż to;

- wzrost plonów od 20 % wzwyż,
- ochrona przed wczesnym porażeniem, a jednocześnie zwalcza rdzę, septoriozę, mączniak, rychnosporiozę, pleśń śniegową i inne,

- wpływa na wytworzenie silnego systemu korzeniowego i dobre krzewienie, co z kolei ma niebagatelny wpływ na przetrwanie i suszę,
- zwiększa również odporność na wyleganie, a także zapobiega występowaniu chorób podsuszkowych powstających w głównej mierze wskutek złego zmianowania.

Wybór zapraw jest duży: Baytan, Zaprawa Nasienna T, Funaben, Raxil, i inne. Zaprawę stosujemy w granicach 200 - 300 g / 100kg zboża. Na sucho lub mokro wcześniej zapoznając się z instrukcją i pamiętać o środkach ostrożności. Łącznie z zaprawą można również zastosować nawóz donasienny BIONAL - a informację o jego działaniu i sposobie dawkowania można uzyskać w każdym rejonie ZDR.

inż. Teresa Razukiewicz
ZDR Wisznice

POLSKO-AMERYKAŃSKI PROGRAM INFORMACJI RYNKOWEJ I STANDARDYZACJI

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego

w okresie od 5 do 10 sierpnia 1996 r.

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ZYTE zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAKI zł/dt	PROSIĘTA zł/parę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
	min	50	35	40	10	90	0,15	0,40	0,40
	max	85	58	80	60	220	0,35	2,50	1,50
	średnia	67	42	57	28	146	0,26	1,20	0,86
	odchylenie standard.	7	4	7	8	20	0,03	0,34	0,20
Biała Podlaska	Parczew	65	40	60	30	170	0,26	0,65	0,70
Biała Podlaska	Losice	67	39	55	30	130	0,23	0,60	0,90
Białystok	Siemiatycze		35			140	0,26	0,90	1,00
Białystok	Sokolka	65	40	56	10	130	0,31	1,50	1,00
Bielsko Biała	Oswiecim	70	45	60	30	160	0,28	1,20	0,80
Bielsko Biała	Zywiec	78	54	68	30	220	0,25	1,50	0,80
Bydgoszcz	Koronowo	60	40	60	25	140	0,25	1,00	1,00
Bydgoszcz	Tuchola		38	50	25	150			
Chelm	Chelm				40	130	0,25		0,80
Chelm	Krasnystaw					120		0,80	
Ciechanow	Plonsk	68	40	62	20	143	0,25	1,20	1,00
Ciechanow	Raciaz	66	36	58	23	170	0,17	2,50	1,10
Czestochowa	Lubliniec	74		64	30	150	0,24	1,50	1,00
Czestochowa	Zarki	85	40	65	30	120	0,25	1,60	0,80
Elblag	Orneta	65	40	55	20	150	0,25	0,90	0,80
Elblag	Susz	60	45	50	30	140	0,27	1,10	1,00
Gdansk	Koscierzyna	71	44		28	140	0,29	1,40	1,10
Gdansk	Starogard Gdanski	63		48	28	130	0,26	1,50	1,10
Gorzow Wlkp.	Drezdenko				35	130	0,26	1,50	1,50
Gorzow Wlkp.	Gorzow Wlkp.	70			30	130	0,23	1,00	1,00
Jelenia Gora	Jelenia Gora	60			35	120	0,24	1,20	1,20
Jelenia Gora	Boleslawiec	56		55	45	90	0,23	1,20	1,00
Kalisz	Ostrzeszow	70	48	60	30	160	0,25	1,40	0,40
Kalisz	Krotoszyn	70	47	62	30	150	0,22	1,50	0,45
Katowice	Wodzislaw	62	58		35	130	0,25	1,20	0,70
Kielce	Wloszczowa	70	38	58	25	130	0,15		0,70
Konin	Konin	67	40		25		0,28	0,90	1,00
Konin	Slupca		42	50	30	145	0,26	0,80	1,00
Koszalin	Koszalin				30		0,28	1,50	1,00
Koszalin	Swidwin				40	140	0,27	1,20	1,00
Krakow	Slomniki	62		58	18		0,30	1,40	0,40
Krakow	Proszowice	62		58	18	165	0,30	1,20	0,40
Krosno	Krosno				40	160	0,35	1,20	0,80
Krosno	Jaslo	70			40	170	0,35	1,00	0,80
Legnica	Glogow	68		40	18	130	0,23	1,65	0,90
Legnica	Jawor	63		44	23	150	0,22	2,25	0,90
Leszno	Leszno	60	45	60	50	140	0,26	1,20	0,90
Leszno	Smigiel	70	50		60	165	0,25		0,90
Lodz	Glowno	75				185	0,25		0,80
Lodz	Ozorkow	68	39			165	0,28	1,00	0,85
Lomza	Sokoly	64	43	61	20	180	0,25		
Lomza	Kolno		40		25	130	0,30	1,20	0,90
Lublin	Ryki		39			135	0,29	1,00	0,55
Lublin	Markuszow	70				115	0,25		0,90
Nowy Sacz	Nowy Targ	70	40	50	35	170	0,35	1,60	1,00
Nowy Sacz	Nowy Sacz	70	55		23			1,40	1,00
Olsztyn	Lubawa	65			30	150	0,26	1,50	1,10
Opole	Kedzierzyn				40	150	0,24	1,60	1,00
Opole	Nysa				30	140	0,25	1,00	1,00
Ostroleka	Ostroleka	80	43	65	20	150	0,25	0,90	0,80
Ostroleka	Wyszkow	70	40	60	25	130	0,28	1,40	0,70
Pila	Pila	76	46	60	25		0,24	1,50	1,00
Pila	Szamocin	60	36	40	30	140		1,00	0,90

POLSKO-AMERYKAŃSKI PROGRAM INFORMACJI RYNKOWEJ I STANDARDYZACJI

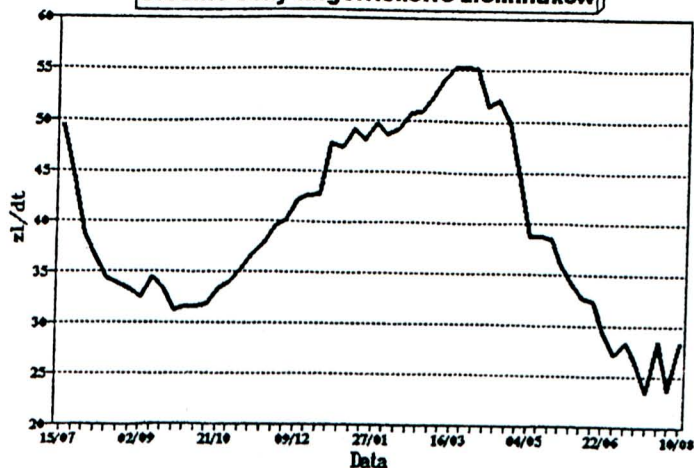
Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego

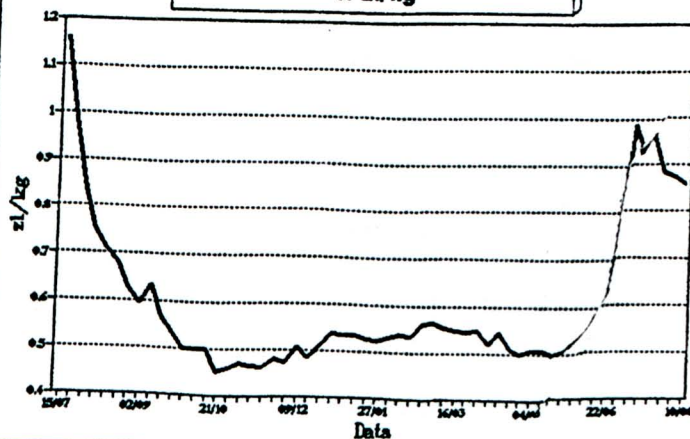
w okresie od 5 do 10 sierpnia 1996 r.

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ZYTO zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAKI zł/dt	PROSIĘTA zł/paę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
Piotrkow Tryb.	Radomsko	70		60	20	120	0,20	1,20	0,70
Piotrkow Tryb.	Opoczno	80	42		25	140	0,30	0,80	1,00
Plock	Sierpc	68	38	63	25	130	0,24		0,80
Plock	Gostynin	65	43	60	25	140	0,26		
Poznan	Poznan	66	41	59	40	170	0,27	0,95	1,00
Poznan	Pniewy	70	42	55	25	176	0,25	1,20	0,85
Przemysl	Przemysl	60			25	170	0,24	0,90	0,80
Przemysl	Przeworsk				20	160	0,25	0,90	0,40
Radom	Przytyk	75	38	55	20	140	0,20	0,60	0,70
Radom	Szydłowiec	75	38	60	30	150	0,25		0,65
Rzeszow	Lezajsk	53		43	35	175	0,25	1,20	0,75
Rzeszow	Mielec	64	43	50		160	0,27	1,20	0,90
Siedlce	Minsk	78	40	60	10		0,30	0,80	0,90
Siedlce	Sokolow	70	40	56	20		0,30	0,80	0,50
Sieradz	Sieradz	80	40		28	140	0,24	1,20	0,90
Sieradz	Wielun	65	38		30	160	0,25	1,00	1,00
Skierniewice	Brzeziny	75	40	65	20	150	0,27	1,00	0,75
Skierniewice	Skierniewice	80	38	80	20		0,28	1,00	0,80
Slupsk	Slawno	60			30	110	0,30	1,50	1,00
Slupsk	Slupsk				30	130	0,27	1,00	0,80
Suwalki	Olecko	62	45	60	28	143	0,24		0,80
Suwalki	Suwalki	62	41	58	28	150	0,26	1,40	0,95
Szczecin	Gryfice				35	180	0,30	1,40	1,00
Szczecin	Stargard	70			30	135	0,26	1,40	1,00
Tarnobrzeg	Sandomierz	65		67	20	170	0,22	0,75	0,40
Tarnobrzeg	Staszow	65	40	60	50	150	0,23		1,00
Tarnow	Debica	65	40		20	170		1,50	0,80
Tarnow	Szczucin	63	40	55	30	170	0,20	1,10	0,70
Torun	Brodnica	58	43	56	30	160	0,24	1,20	1,00
Torun	Biskupiec	50		45	20	130		1,20	0,70
Walbrzych	Bystrzyca	60		45	35	130	0,30	1,80	1,20
Walbrzych	Dzierzoniow	80			25	150	0,24	1,00	1,20
Warszawa	Gora Kalwaria	63	45	44	35	130	0,25	0,40	0,70
Warszawa	Grodzisk Maz.	74	40	60	20	150	0,24	1,00	0,70
Wlclawek	Skepe	65	40	65	25	135	0,23		
Wlclawek	Aleksandrow Kuj.	65			20	140	0,24		
Zamosc	Tomaszow Lubelski	60	40	50		120	0,25	1,20	0,60
Zamosc	Zamosc	55	45	55	40	130	0,25	1,20	0,60

Srednie ceny targowiskowe ziemniakow

Srednie ceny targowiskowe cebulli w zł/kg

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Łosice	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Międzyrzec Podlaski
		19.08.1996 poniedziałek	20.08.1996 wtorek	21.08.1996 środa	21.08.1996 środa	21.08.1996 środa	22.08.1996 czwartek	22.08.1996 czwartek
pszenica	q	-	-	50-53	-	58-65	60-65	-
pszenżyto	q	-	-	40	50	45	-	-
żyto	q	-	36	35	35	36-40	-	35-37
jęczmień	q	-	-	-	50	-	-	-
owies	q	-	-	-	35-40	-	-	36-40
mieszanka zbożowa	q	-	-	45	-	48-50	-	-
ziemniaki	q	-	-	-	-	-	20	-
otręby pszenne	q	-	-	42	-	-	-	-
prosięta 10-15kg	para	100-110	-	120-150	110-120	130-140	120	130-140
prosięta pow. 15 kg	para	140-150	120-180	160-180	-	140-160	-	150-160
krowa	szt.	-	-	1150	-	1500	-	-
krowa z cielakiem	szt.	2000	-	1650-2400	-	1600	-	1400-1600
jaja	szt.	0.25	0.25	0.16-0.24	-	0.25	0.26-0.30	0.25-0.30
jabłka	kg	0.50-0.60	0.70	-	0.50-1.00	0.70-1.40	0.50-1.00	0.70-1.20
gruszki	kg	0.80-1.50	-	-	-	-	-	-
śliwki	kg	0.50-1.20	1.40	1.00-1.40	1.00-2.00	0.70-1.00	1.20	0.80-1.20
wiśnie	kg	-	-	-	-	-	1.50	-
winogron	kg	-	-	4.50-5.00	-	-	4.00	-
morele	kg	-	-	-	2.00	-	-	-
cebula	kg	-	0.50-0.70	0.80	0.80	0.60-0.70	0.70-0.90	0.60
cukinia	szt.	-	-	-	0.50	-	-	-
fasola szparagowa	kg	-	-	-	1.00	-	-	-
sałata	główka	-	-	-	-	-	0.70	-
czosnek	kg	-	-	-	4.00	-	-	-
mak	kg	5.00	-	-	-	-	-	-
marchew	kg	-	0.50	0.60	-	0.60-0.70	0.40-0.80	0.60
pietruszka	kg	-	-	-	-	2.00	2.00	2.00
pietruszka	pęczek	-	0.20	-	-	-	-	-
pory	szt.	-	-	-	-	-	0.80	-
selery	szt.	-	-	-	-	-	1.00	-
buraki	kg	-	0.50	-	-	-	0.50	-
kapusta	szt.	0.60-1.20	1.00	1.20-2.00	0.60-1.20	0.60-1.00	0.70-1.20	0.60-1.00
kalafior	szt.	-	-	0.80-1.00	0.50-1.00	1.50	0.80-1.00	1.50
pieczarki	kg	-	-	-	-	4.00	2.00-4.00	-
papryka	kg	3.20-4.00	4.00	2.50-4.00	3.60-4.00	-	2.00-4.00	-
pomidory	kg	1.20-2.00	1.20-2.00	1.40-2.40	1.40-2.00	0.80-2.00	1.40-3.00	1.00-2.10
ogórki	kg	0.80-1.20	1.20-1.30	0.50-1.00	0.50-1.00	0.50-1.00	0.40-1.00	0.50-1.00
miód	litr	-	-	-	12.00	-	-	-
arbuzy	kg	-	-	-	-	-	1.00-1.20	-
ziemniaki	kg	0.20-0.30	0.30	0.30	-	0.25	-	0.25

Wisznice:	prosięta	-	podaż	mała	popyt	mały
Parczew :	zboża	-	podaż	mała	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	mały
Łosice :	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	mały
Piszczac :	zboża	-	podaż	mała	popyt	brak
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Radzyń Podlaski:	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Biała Podlaska	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	mały
Międzyrzec	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały

Kredyty na tworzenie nowych miejsc pracy w działalności pozarolniczej

Środki z kredytu mogą być przeznaczone na tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem, w zakresie kupna, modernizacji, budowy i rozbudowy zakładów prowadzących działalność pozarolniczą w gminach wiejskich oraz w gminach miejsko-wiejskich, obejmujących produkcję z wyłączeniem produkcji rolniczej, rybołówstwa i rybactwa-śródlądowego, przetwórstwa rolno-spożywczego, działów specjalnych produkcji rolnej, produkcji wyrobów alkoholowych i tytoniowych, usługi z wyłączeniem usług dla rolnictwa oraz działalności agencji towarzyskich i salonów gry, handel, z wyłączeniem handlu paliwami i smarami oraz wyrobami alkoholowymi i tytoniowymi. Przedsięwzięcia inwestycyjne obejmować mogą także zakup niezbędnych maszyn i narzędzi służących do prowadzenia działalności pozarolniczej. O kredyty te mogą się ubiegać osoby fizyczne i prawne prowadzące lub podejmujące pozarolniczą działalność gospodarczą na terenach gmin wiejskich i gmin miejsko-wiejskich. Podstawowym warunkiem ubiegania się o kredyt jest przygotowanie planu przedsięwzięcia inwestycyjnego, uzyskanie pozytywnej opinii Zarządu Gminy o celowości realizacji planu przedsięwzięcia na terenie danej gminy, uzyskanie pozytywnej opinii Ośrodka Doradztwa Rolniczego właściwego dla miejsca realizacji przedsięwzięcia. Następnym krokiem jest złożenie w banku współpracującym z ARiMR w/w dokumentów wraz z wnioskiem o kredyt oraz kompletem dokumentów wymaganych przez bank. Kredytów na tworzenie nowych miejsc pracy w działalności pozarolniczej na terenie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich udzielają banki: BGŻ S.A., PKO BP, Powszechny Bank Kredytowy S.A., Bank Depozytowo-Kredytowy S.A. w Lublinie, Bank

Unii Gospodarczej S.A. w Warszawie. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,50 stopu redyskonta weksli NBP w stosunku rocznym. Należne bankowi odsetki płacone są przez kredytobiorcę w wysokości połowy w/w oprocentowania, nie więcej jednak niż 20 % w stosunku rocznym, Agencję - w pozostałej części. Maksymalny okres, na jaki może zostać udzielony kredyt, wynosi 6 lat. Karencja w spłacie kapitału nie może przekraczać jednego roku. Kwota kredytu objętego dopłatami nie może przekraczać 60 % wartości nakładów inwestycyjnych na przedsięwzięcie, nie więcej jednak niż 2 mln zł. W wyniku realizacji inwestycji musi nastąpić wzrost zatrudnienia co najmniej o 1 osobę na każde 25.000 zł udzielonego kredytu. Zatrudnienie zadeklarowanej liczby osób musi nastąpić w okresie do trzech miesięcy od dnia postawienia ostatniej transzy kredytu do dyspozycji inwestora i trwać do momentu spłaty kredytu. Gdy o kredyt ubiega się podmiot już funkcjonujący, musi być spełniony warunek, że pracodawca w okresie ostatnich 12 miesięcy, liczonych wstecz od dnia złożenia wniosku o kredyt, nie zmniejszył zatrudnienia, za wyjątkiem sytuacji kiedy produkcja jest sezonowa. W przypadku tworzenia nowych miejsc pracy na terenie miast położonych na terenach gmin miejsko-wiejskich, co najmniej 80 % zatrudnionych osób musi zamieszkiwać na stałe na terenach wiejskich. Bardziej szczegółowych informacji na temat zasad udzielania kredytu udzielają specjaliści Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Grabanowie.

Na podst. informacji ARiMR
oprac. Urszula Sawczuk

Nowa odmiana pszenicy ozimej - Maltanka

Regularna wymiana materiału siewnego i wprowadzanie do uprawy nowych odmian jest jednym z podstawowych elementów prawidłowej agrotechniki. Inwestowanie w postęp biologiczny kosztuje bowiem niewiele, a procentuje wyraźnym wzrostem plonów. Jesienią 1995 roku na terenie gminy Sarnaki w gospodarstwie P. Rypiny Zbigniewa zam. Litewniki Stare została wprowadzona do uprawy nowa odmiana pszenicy ozimej - Maltanka. Jest to odmiana pastewna, o krótkim okresie wegetacji. Plonuje bardzo dobrze i dobrze na terenie całej Polski. Jest odmianą zimotrwałą i dlatego szczególnie polecana jest do uprawy w rejonach wschodniej Polski. Odznacza się dobrą odpornością na mączniaka, rdzę brunatną, rdzę żółtą i septoriozę plew. Ziarno jest czerwone, słoma 90 do 100 cm. Odmiana odporna na wyleganie i porastanie. Maltanka jest odmianą przystosowaną do warunków intensywnej uprawy. Nie zaleca się uprawy jej po roślinach zbożowych. Wysokość nawożenia mineralnego uzależniona jest od żyzności gleby oraz przedplonu. Przeciętnie stosuje się 90-120 kg/ha N, 60-90 kg/ha P₂O₅ i 80-120 kg/ha K₂O. P. Rypina Zbigniew otrzymał materiał siewny w ramach demonstracji i dokupił dodatkowo 2 q. Zasiał tą odmianą

powierzchnię ok. 1,80 ha. Przed wysiewem zastosował następujące nawożenie mineralne : N - 20 kg/ha, P₂O₅ - 60 kg/ha, K₂O - 60 kg / ha. Nasiona zaprawił zaprawą Oxafun T w ilości 200 g / 100 kg nasion i nawozem donasiennym Bional 1 kg / 100 kg nasion. Przedplonem były ziemniaki. Ilość wysiewu wyniosła ok. 250 kg / ha tj. 5,5 mln ziarn. Wysiana odmiana była w stopniu oryginału. Dzień po wysiewie rolnik zastosował oprysk przeciwko chwastom jedno- i dwuliściennym - Glean 75 DF w ilości 25 g / ha. Jesienią wschody były bardzo dobre i wyrównane. Wiosną rolnik zastosował oprysk grzybobójczy - Benlate w ilości 0,4 kg / ha. Nawożenie wiosenne azotem stosował dwa razy w postaci RSM - u łącznie w ilości N-40 kg / ha. Plon wyniósł ok. 40 q/ha. Ziarno nie jest dobrze wypełnione i wyrównane. Bieżący rok jest niezbyt sprzyjający dla ozimin. Być może przy zastosowaniu wyższego nawożenia mineralnego i antywylegacza plon byłby wyższy i ziarno lepiej wypełnione. Jak na ten rok wg rolnika plon tej odmiany jest zadawalający.

Zofia Chotyniec
ZDR Łosice

PAMIĘTAJMY O ZIEMNIAKACH PO ZBIORZE

W produkcji ziemniaka najważniejszym dla rolnika jest wytworzenie wysokiego plonu, ale również wykorzystanie uzyskanego produktu, dlatego tak ważnym staje się przechowywanie. Po zbiorze ziemniaków w bulwach zachodzą dalsze procesy życiowe/oddychanie, parowanie, przemiana materii/jak również procesy chorobotwórcze, jeśli rośliny były zarażone chorobami podczas wegetacji. Zachodzące procesy powodują zmiany w przechowywanych bulwach, a więc występują straty ilościowe i jakościowe tzw. ubytki. Należy więc podczas przechowywania stworzyć takie warunki, aby ograniczyć te straty.

Ogólnie wymagane warunki przechowywania:

- w I etapie po zbiorze przez 2 tyg. kiedy bulwy zablizniają uszkodzenia i dojrzewają, wymagana jest temperatura 10-18 stop. C i wysoka wilg. 90-95%

- w II etapie schładzania trwającym 3 tyg. temperatura powinna się stopniowo obniżać aż do 3-4 stop. C uzyskując optymalną dla danej odmiany, a wilgotność względną utrzymać na poziomie 85-90

- w ciągu III etapu długotrwałego przechowywania utrzymywana powinna być taka sama temperatura, która winna wynosić dla sadzeniaków 2-6 stop. C, natomiast dla bulw przeznaczonych do spożycia i przetwórstwa w przedziale 4-8 stop. C.

Przechowywanie w naszych warunkach trwa od 7 - 9 mcy. Najwięcej strat powodują choroby. Do najbardziej uciążliwych i wrażliwych należą: mokra zgnilizna występująca najczęściej na bulwach zbieranych z terenów podmokłych, sucha zgnilizna występująca jesienią lecz masowe objawy pojawiają się wiosną z chwilą wzrostu temperatury w przechowalniach, zaraza ziemniaka, którą wywołuje grzyb przemieszczający się z porażonych liści na bulwy. Złożenie bulw na przechowywanie winna poprzedzać dokładna ocena ich zdrowotności.

Powszechnie stosowaną metodą przechowywania ziemniaków i niestety najbardziej prymitywną są kopce. Przy takim sposobie przechowywania straty są znaczne i nakłady robocizny poważne, a dostęp w okresie zimy także utrudniony. Nie spełniają odpowiednich warunków piwnice i magazyny, dlatego też są duże straty. W nowoczesnym rolnictwie takie zadania może spełniać jedynie przechowalnia o regulowanej temperaturze i wilgotności gdzie straty wynosić mogą zaledwie kilka procent. Wymaga to jednak znacznych nakładów inwestycyjnych.

Wiesław Byra - ZDR Parczew

Jesienne zwalczanie miotły zbożowej.

Zbliża się okres siewu zbóż ozimych, aby osiągnąć wyższe plony zbóż musi być spełnionych kilka warunków. Jednym z nich jest niszczenie chwastów, aby udostępnić roślinie dostęp do światła, wody i składników pokarmowych. W roku bieżącym dało się zauważyć masowe wystąpienie miotły zbożowej i innych chwastów.

Wiosenne stosowanie środków chemicznych na miotłę zbożową nie zdało egzaminu ze względu na niekorzystne warunki atmosferyczne. Mało skuteczny był środek Glean, Nocilon, Chisel, które w roku ubiegłym dały dobre efekty. W ciągu ostatnich dwóch lat prowadziłam obserwacje zwalczania miotły zbożowej w 5 -ciu gospodarstwach na terenie gminy Konstantynów. W trzech gospodarstwach stosowano oprysk Gleanem w okresie wiosennym w daw-

ce 15 - 20 gram /ha, w dwóch zaś jesienią w dawce 25 gram/ha w okresie 3 dni po siewie pszenicy ozimej. W roku ubiegłym efekt stosowania oprysku był taki sam - środek zadziałał. W roku bieżącym z pewnością stwierdzam, że wiosenne stosowanie Gleanu i innych środków do zwalczania miotły zbożowej było mało skuteczne. Jesienne stosowanie tego środka przekonało wielu rolników na terenie Gminy, na której uprawia się dużo pszenicy ozimej o jego skuteczności. Wszystkim rolnikom, którzy uprawiają zboża ozime polecam jesienne zwalczanie miotły zbożowej - daje to pewne efekty.

Halina Kusznerczuk
ZDR Biała Podlaska

Chronimy zboża poprzez zaprawianie.

Jednym z ważnych czynników podnoszenia plonów zbóż jest zwalczanie chorób grzybowych. Podstawowym jego zabiegiem jest zaprawianie zbóż, materiału siewnego, które zapobiega chorobom zbóż przenoszonych przez nasiona jak i glebę. Zaprawianie jest mało kosztowne, łatwe, aby dało skutek musi być prawidłowo wykonane.

- ziarno winno być pokryte równomiernie
- wilgotność zaprawionego ziarna nie przekraczać 14%
- wybór zaprawy w zależności od spodziewanego zagrożenia
- zaprawianie najlepiej wykonać kilka dni przed siewem i przechowywać w odpowiednich warunkach

Z chorób, które koniecznie należy zwalczać w naszych warunkach są głównie pyłowe pszenicy, jęczmienia, śnieć cuchnąca pszenicy i pasiastosc liści jęczmienia, oraz pleśń śniegowa. Zaprawianie materiału siewnego jest też skuteczne przeciw wielu innym chorobom jak zgorzel siewek, wywołane przez grzyby. Wymienione choroby powodują

znaczne straty w plonach a porażone ziarno głownią i śniecią powoduje zakazanie ziarna, co też obniża jego jakość w żywieniu. W przypadku zaprawiania plony przeciętnie są o 2-3q wyższe. Opłacalność w przypadku wysokiego porażenia jest wysoka. Najlepszą i najnowszą zaprawą jest zaprawa firmy Bayer Baytan 19 i Baytan Uniwersal. Szeroki zakres działania \ pleśń śniegowa, mączniak prawdziwy, rdze, śnieć pszenicy, głownia pyłowa, pałacznica jęczmienia \, duża skuteczność i właściwości systemiczne. Substancja aktywna tych zapraw wnika do ziarna skąd jest transportowana dalej do rozwijającego się kielka, a także do młodej rośliny. Dzięki temu niszczy patogeny, które znalazły się wewnątrz ziarna i opanowały zarodek. Efekt działania widoczny jest już w pierwszej fazie strzelania w źdźbło. Stosuje się w dawce 200 gram na 100 kg nasion siewnych dla wszystkich zbóż. Zaprawianie ziarna się opłaca.

H. Kusznerczuk

Zagrożenia jesienią

Jesień to okres wyężonych prac polowych. Rozpoczyna się ciężka praca związana ze zbiorem okopowych, orka, siew zbóż, nawożenie mineralne i organiczne oraz chemiczne zwalczanie chwastów. Dochodzi do tego różnorodność prac transportowych oraz zaopatrzenie na zimę. Należy również nadmienić, że praca jesienią, podobnie jak zniwa jest wyjątkowo ciężka i często wykonywana nocą.

Jest pracą:

- złożoną, ponieważ należy obsługiwać wiele typów narzędzi i maszyn,
- wyczerpującą w związku z niskimi temperaturami powietrza, deszczem i wilgocią podczas "mokrej" jesieni,
- pilną w związku z krótkim okresem zbioru, zakłóconym niejednokrotnie przymrozkami i opadami atmosferycznymi.

Oddział Regionalny KRUS w Radzynie Podlaskim zwraca uwagę, że większość nieszczęśliwych wypadków podczas ubiegłorocznej jesieni nastąpiła z winy rolników tzn. z braku dostatecznej ostrożności, z pośpiechu oraz stosowania niebezpiecznych metod pracy.

Aby uniknąć tych zagrożeń zalecamy przestrzeganie niżej wymienionych zasad bezpiecznej pracy w czasie nadchodzącej jesieni:

1. Zadbaj, aby ciągnik agregujący środki transportu i przewożący plody rolne spełniał wymogi kodeksu drogowego / światła, hamulce, bezpieczna prędkość, oznakowanie ładunku /.
2. Sprawdź, czy sworzeń zaczepu łączącego ciągnik z maszynami rolniczymi lub przyczepą zabezpieczony jest przed wypadnięciem.
3. Dbaj, aby osłony wałków przekazu mocy były trwałe i kryły je na całej długości
4. Zanim rozpoczniesz pracę ciągnikiem z doczepioną maszyną, urządzeniem - sprawdź prawidłowość działania poszczególnych mechanizmów oraz stan zabezpieczeń i osłon.
5. Naprawy kół posiadających pierścienie sprężyste / zdejmowanie i zakładanie pierścieni, pompowanie koła / do-

konuj po umieszczeniu koła w osłonie z mocnych prętów lub płaskowników.

6. Podczas każdej przerwy w pracy wyłącz napęd wałka odbioru mocy oraz silnik ciągnika.
7. Szczególną ostrożność zachowuj przy pracy sprzętu rolniczego w terenie falistym i na pochyłościach.
8. Stosuj bezpieczną technikę jazdy tzn. nigdy przy wyłączonym silniku lub biegu.
9. Przy postoju na pochyłości włącz bieg przeciwdziałający staczaniu się ciągnika i zaciągnij hamulec ręczny.
10. Nie pracuj ciągnikiem na pochyłości o kącie nachylenia powyżej 12⁰.
11. Szczególną ostrożność zachowuj przy obsłudze sprzętu napędzanego pasem płaskim / np. młocarnie, siewkarnie, śrutowniki itp. / stosuj osłony zabezpieczające na całej jego długości.
12. Używaj ubrań roboczych wygodnych i bezpiecznych / tzn. ubranie obcisłe, pozapinane, bez zwisających luźno części /, obuwiu wygodne przylegające do stopy z podeszwą z protektorem.
13. Zabrania się przebywania i przewożenia osób na transportowanym materiale w czasie jazdy / ziemniakach, burakach, słomie, sianie itp. /.
14. Używając roztrząsacza obornika jako środka transportu produktów rolnych, należy zdemontować wałek przekazu mocy i adapter roztrząsający oraz zamontować tylną ścianę skrzyni ładunkowej.
15. Zabrania się jazdy ciągnikiem po pochyłości terenu przy wyłączonym biegu lub silniku.
16. Na ciągniku podczas pracy może przebywać tylko kierowca, chyba, że ciągnik wyposażony jest w dodatkowe siedzenie, a dokument rejestracyjny przewiduje możliwość przewożenia większej ilości osób.

Opracował: Inspektor d/s prewencji i rehabilitacji
KRUS O/Regionalny Radzyna Podlaski
mgr inż. Adam Ochnio

Uwaga osoby związane z obrotem i konfekcjonowaniem środkami ochrony roślin

W III i IV kwartale 1996 roku Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie planuje zorganizowanie i przeprowadzenie szkolenia dla osób związanych z konfekcjonowaniem i obrotem środków ochrony roślin (za które zgodnie z Zarządzeniem nr 1/96 Głównego Inspektora Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin rozumie się)

- kierowników podmiotów gospodarczych
- kierowników hurtowni lub sklepów
- sprzedawców
- magazynierów
- osoby przewożące środki ochrony roślin

Szkolenie jest 3-dniowe. Uzyskane zaświadczenie ma ważność 5 lat

Główna tematyka szkolenia to:

- wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów prawnych
- środki ochrony roślin
- ochrona roślin uprawnych
- technika ochrony roślin
- środki ochrony roślin a ochrona środowiska
- bezpieczeństwo i higiena pracy

Przy odpowiedniej frekwencji planujemy zorganizowanie w/w szkoleń w Białej Podlaskiej, Łosicach, Parczewie, Radzynie Podlaskim i Wisznicach.

Osoby chętne proszone są o niezwłoczne pisemne zgłoszenie się do Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Grabanowie 21-500 Biała Podlaska.

Blisze informacje można uzyskać w ODR Grabanów tel. 43-37-92 lub 43-38-66 (prosić M. Lewandowskiego)

Olimpiada wiedzy w zakresie ekologii i wiejskiego gospodarstwa domowego.

W roku bieżącym wzorem roku ubiegłego planujemy realizację Olimpiady wiedzy w zakresie ekologii i wiejskiego gospodarstwa domowego. Olimpiada będzie przebiegała w 2 etapach: etapie rejonowym i etapie wojewódzkim.

Celem Olimpiady jest upowszechnienie i popularyzacja wiedzy w zakresie ekologii i wgd, a także kształtowanie świadomości ekologicznej kobiet wiejskich. Uczestnikami mogą być kobiety wiejskie zainteresowane problematyką Olimpiady.

Specjalistki d/s wgd udzielają instruktażu wśród kobiet już od ponad 20 lat. W ciągu tego okresu zmieniały się osoby a także w pewnym stopniu zakres tematyczny instruktażu, jednak cel pozostał taki sam. Olimpiada jest też formą doradczą. Przy okazji Olimpiad organizowanych będzie wiele szkoleń na tematy zgodnie z zapotrzebowaniem kobiet.

Częściowe środki finansowe na realizację tematu uzyskaliśmy w ramach zadań zleconych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Środki te przeznaczone będą na szkolenia i na wyróżnienia dla najlepszych kobiet na etapach rejonowych i na nagrody na etapie wojewódzkim. Tematyka Olimpiady dotyczy problemów związanych z prowadzeniem wiejskiego gospodarstwa domowego i przydomowego takich jak: żywienie rodziny, funkcjonalne urządzenie pomieszczeń, estetyka i higiena zagrody wiejskiej, uprawa warzyw, ziół, sad przydomowy i jagodnik, projektowanie ogródków ozdobnych, chów drobnego inwentarza i drobiu. Do tematyki Olimpiady włączyliśmy też zagadnienia ekologii w gospodarstwie domowym i przy-

domowym, tzn. problem odpadów w gospodarstwie domowym, problem ścieków, świadome zakupy, potem prawidłowa segregacja ścieków, oszczędne gospodarowanie środkami i zasobami w gospodarstwie: oszczędność energii, wody, prawidłowe stosowanie środków piorących, myjących itp.

Olimpiady Rejonowe organizowane będą w miesiącu październiku w siedzibach Zespołów Doradztwa Rolniczego. Mamy 5 takich Zespołów w: Białej Podlaskiej, Łosicach, Wisznicach, Radzynie Podlaskim i Parczewie. Prosimy o zgłaszanie się wszystkich chętnych do specjalistek d/s wgd, pracujących w danym rejonie. Najlepsze uczestniczki zostaną nagrodzone.

Olimpiada Wojewodzka odbędzie się w listopadzie, jej uczestniczkami będą wyróżnione osoby po etapie rejonowym.

Doświadczenia ubiegłoroczne wykazały, że organizacja Olimpiad spotkała się w niektórych rejonach z dużym zainteresowaniem (Biała Podlaska, Radzyń Podlaski i Wisznice). Poziom wiedzy kobiet w wymienionych rejonach był wysoki, były więc trudności z wyborem tych najlepszych do etapu wojewódzkiego.

Mam nadzieję, że tegoroczna Olimpiada będzie się cieszyła jeszcze większym zainteresowaniem.

Serdecznie zapraszam wszystkie zainteresowane kobiety, mieszkające na wsi do udziału w Olimpiadzie.

Bożena Warda

Główny Specjalista d/s WGD.

Co należy wiedzieć o różach.

Marzeniem każdej gospodyni jest posiadanie efektywnego ogrodu ozdobnego, w którym znajduje się wiele kwitnących roślin.

Róże uważane są za jedno z najpiękniejszych roślin ozdobnych. Nie są one łatwe w uprawie i pielęgnacji ale swoimi pięknymi o różnych barwach kwiatami upiększają nasz ogród.

Wybór roślin:

Wybierając odmianę nie należy kierować się tylko barwą kwiatu lecz także jak ona rośnie, jak się krzewi i jak zimuje.

Szlachetne krzewy róż są na ogół okulizowane na dzikich różach - podkładkach, których zadaniem jest przystosować krzew do gleby, zapewnić wytrzymałość na mróz. Większość ogródków ma pH niższe niż 6,5 w związku z tym należy starać się o róże okulizowane na róży wielokwiatowej.

Róża nie znosi gleb zasadowych, wadą jej jest jednak wrażliwość na mączniaka. Jeżeli nasza gleba ma pH powyżej 6,5 należy kupić róże okulizowane na róży dzikiej lub jej typach.

Przy zakupie ważny jest też wygląd krzewu. Należy kupować wyłącznie krzewy posiadające 3 - 4 mocne pędy, wystające od dołu - z miejsca okulizacji oraz dobrze rozwinięty system korzeniowy bez narośli czy zgrubień.

Po zakupie należy rośliny zaraz posadzić lub zadołować aby nie dopuścić do przesychnienia korzeni.

Sadzenie róż:

Róże tak jak i inne krzewy i drzewka sadzimy jesienią lub wiosną. Przy sadzeniu wiosennym pamiętajmy aby gleba nie była nawieziona świeżym obornikiem. Krzewy sadzimy na głębokość aby miejsce okulizacji było tuż nad ziemią. Potem ziemię udeptujemy i obficie podlewamy. Jeżeli

sadzenie ma miejsce jesienią - na zimę usypujemy kopczyk z ziemi. Na wiosnę gdy zaczynają się ukazywać pąki kopczyki odkrywamy. Odkrywanie zaczynamy gdy minie niebezpieczeństwo mrozów.

Cięcie róż:

Róże wymagają corocznego cięcia wiosną zaraz po odkryciu, gdyż kwitną one na młodych pędach. Wycinamy wszystkie słabsze pędy a resztę skracamy silnie na 2 - 3 oczka. Nowo posadzone i słabe krzewy należy ciąć krócej a wtedy rozrosną się i w następnych latach będą obficie kwitły. Róż sadzonych wiosną już nie tniemy. Róże rabatowe wymagają podobnego cięcia.

Cięcie róż pnących odbywa się bardziej umiarkowanie, tnie się tylko przekwitnięte kwiatostany oraz pędy chore i bardzo stare. Róże pnące powtarzają kwitnienie na dwuletnich i starszych pędach.

Róże parkowe nie wymagają cięcia na kwiat. Cięcie w tym przypadku ma za zadanie nadanie formy i odmłodzenie krzewu. Powinno odbywać się co 2 - 3 lata.

Pielęgnowanie róż w okresie wegetacji:

Rośliny należy podlewać w razie potrzeby, przy okresach niedoboru opadów. Przez cały okres wegetacji należy pa-

miętać o spulchnianiu gleby i usuwaniu chwastów. Pamiętajmy też o zwalczaniu chorób i szkodników. Na różach w okresie wegetacji bardzo często pojawiają się mszyce. Należy je zbierać z roślin lub przyskać preparatem Pirimor, który jest dostępny w sklepach ogrodniczych.

Należy także usuwać dzikie pędy, wyrastające bezpośrednio z korzeni podkładki. Są one zwykle cieńsze, dłuższe, mają drobniejsze liście i nigdy nie kończą się pąkami kwiatowymi.

Róż świeżo posadzonych nie nawozimy. W następnych latach dobrze jest dać obornik, który należy przekopać z ziemią na zimę. W czasie wegetacji można podlewać przefermentowaną i rozcieńczoną gnojówką. W razie potrzeby stosować nawozy mineralne. Krzewom nowo posadzonym nie powinno się pozwolić kwitnąć i w tym celu wszystkie pąki, które wyrosną obrywać. Taka roślina powinna się dobrze ukorzenić, zaaklimatyzować się na nowym miejscu i rozrosnąć a od sierpnia do mrozów będzie kwitnąć i odda z nawiązką pierwsze kwitnienie.

Opracowała:

specjalistka d/s wgd Zofia Sztokalińska.

Wybrane przepisy.

Obiad bezmięśny:

Nie zawsze mamy ochotę na obiad mięsny. Nawet ze względów zdrowotnych warto jest przygotować taki obiad. W swoim artykule chcę zaproponować dania smaczne i łatwe do wykonania.

Zupa cebulowa:

Składniki - 0,25 kg cebuli, łyżeczka Wegety, 2 łyżeczki mąki ziemniaczanej, 2 łyżki tartego żółtego sera.

Wykonanie - cebulę podsmażyć, zalać wodą i gotować. Miękką zmiksować lub przetrzeć przez sito, dolać wody, zagotować, dodać Wegetę i mąkę ziemniaczaną.

Podawać z grzankami z bułki, pokrojonej w kostkę. Grzanki z bułki dodać do talerza, tak samo starty żółty ser.

Kotlety z ryżu:

Składniki - 0,5 kg ryżu ugotowanego w osolonej wodzie i wystudzonego, 30 dkg startego żółtego sera, 1 jajo.

Sos - 6 ząbków czosnku, 2 małe koncentraty pomidorowe, bazyliia, sól, pieprz.

Wykonanie - czosnek drobno pokroić, podsmażyć na oleju, dodać koncentrat, przyprawy i nieco wody. Sos wymieszać z ryżem, serem i jajem. Formować kotlety, obtaczać w tartej bułce i smażyć. Podawać z surówką.

Surówka z kapusty pekińskiej:

Składniki - 1 główka kapusty, 1 jabłko, garść rodzyneków.

Wykonanie - kapustę poszatkować, jabłko zetrzeć na tarce, wymieszać, dodać rodzyнки, wymieszać z olejem, dodać sól, cukier i kwasek cytrynowy.

Salatka z buraków:

Składniki - 5 buraków, ugotowanych w osolonej wodzie lub upieczonych w piekarniku, 1 łyżka mąki, 1 łyżka masła, pół szklanki wody, szklanka śmietany, sok z cytryny, sól, cukier.

Wykonanie - ugotowane buraki pokroić w kostkę. Z mąki, masła, wody, śmietany zrobić zasmażkę, dodać przyprawy. Sosem tym polać buraczki. Do salatkii z buraków można też dodać ugotowaną fasolę.

Ciasto parowane z sosem czekoladowym:

Składniki - 0,5 kg mąki, 3 dkg drożdży, 0,5 litra mleka, 2 łyżki cukru, jajko, rodzyńki.

Wykonanie - z podanych składników zrobić ciasto drożdżowe. Wyrośnięte nadziewać rodzyńkami, jeśli zaś rodzyńki dodajemy do ciasta to formować kulki bez nadzienia i gotować je na parze.

Podawać polane sosem czekoladowym na gorąco lub zimno.

Przygotowanie sosu czekoladowego - 3 łyżki cukru pudru, 3 łyżki kakao, 6 łyżek gorącej wody. Składniki wymieszać, następnie mieszając dodać stopione masło, około pół kostki.

Przepisy wybrała:

Ewa Ciepielewska - specjalistka d/s wgd.

PORADY PSZCZELARSKIE

Sierpień i połowa września to czas dokarmiania pszczół na zimę. W tym samym czasie należy zabezpieczyć zmagazynowane plastry przed zniszczeniem przez barciaka. Podczas segregowania odkłada się oddzielnie plastry przeznaczone do przetopienia (ciemne, uszkodzone, z dużą liczbą komórek trutowych), i plastry do przechowania (z pierzgą, puste, jasne). Plastry przeznaczone do przechowywania powinny być umieszczone w suchym, jasnym i przewiewnym magazynie. W razie spleśnienia pierzgi w plastrach staje się ona bezwartościowa, a nawet szkodliwa dla pszczół. Najlepiej, gdy ramki są zawieszane jak w ulu, z zachowaniem co najmniej 1cm odstępów między nimi. Pomieszczenie magazynowe musi być też zabezpieczone przed dostępem myszy. W przeciwnym razie gryzonie mogą przez zimę zniszczyć w magazynie wszystkie plastry z pierzgą. Przy uzupełnianiu zapasów zimowych trzeba mieć na uwadze nie tylko zabezpieczenie pszczół przed śmiercią głodową w czasie zimy, ale również postępować zgodnie z biologią jesiennego przygotowywania się rodzin do zimy, samej zimowli i wiosennego rozwoju. Karmienie pszczół przed zimą jest bowiem jeszcze jedną z tych czynności, których wadliwe wykonanie odbija się niekorzystnie na całym następnym sezonie pasiecznym.

W okresie od ostatnich lotów jesiennych (połowa października) do dnia pierwszego oblotu wiosennego, dobrze zazimowana i silna rodzina zużywa około 6-7 kg zapasów. Ale ilość zapasów jakie należy pozostawić pszczołom na zimę powinna być o tyle większa, aby bez wiosennego ich uzupełniania rezerwa miodu w gnieździe nie spadła przed wylotem pszczół na pierwszy pożytek poniżej 4-6 kg. Uzupełnianie zapasów zimowych należy rozpoczynać możliwie najwcześniej i zakończyć nie później niż 15 września. W końcu sierpnia żyje jeszcze

część robotnic popożytkowych, które mogą odciążać młodsze pszczoły od wyczerpującej pracy związanej z przerobem syropu. Poza tym jest jeszcze ciepło, łatwiejsze więc będzie odparowywanie wody i poszycie woskiem dojrzałych zapasów. Przeciętnie od podania syropu do pełnej dojrzałości i poszycia zapasów mija około 2 tygodni i przez taki właśnie czas pożądane jest utrzymywanie się jeszcze korzystnej dla przeróbki syropu pogody, licząc od momentu podania ostatniej jego porcji. Syrop podaje się zawsze, bez względu na stężenie, po ogrzaniu, najlepiej do temperatury gniazda lub nieznacznie niższej - 30 do 35°C. Zaoszczędzi to wiele energii pszczołom przerabiającym syrop oraz mniej naruszy równowagę termiczną wnętrza ula. Wielkość dawek i ich częstotliwość uzależnione są od terminu i organizacji karmienia oraz stanu gniazd. Jeżeli uzupełnianie zapasów zaczynamy jeszcze w sierpniu, stosujemy dawki pobudzające czerwienie: 1 litr co drugi dzień, 1,5 litra co trzeci dzień lub 2,0-2,5 litra raz na 4-5 dni; stosując syrop rzadki w stosunku 1:1. Karmienie wrześniowe powinno już raczej ograniczać matki w czerwieniu, toteż teraz dajemy zawsze większe porcje syropu, 2-3 litrowe, co drugi lub trzeci dzień.

Bardziej radykalne zahamowanie czerwienia można osiągnąć przez dwukrotne podanie syropu w dawkach 3-litrowych przez dwa kolejne dni. Czasem może zdarzyć się awaryjna konieczność spóźnionego uzupełnienia zapasów. Wówczas podaje się syrop gęściejszy, z 2 części cukru i 1 części wody, podzielony na kilka dużych dawek najlepiej 2,5-3,0 litrowe podawane co 2 dni.

Pamiętać należy o terminowym usunięciu bagietek warroabójczych (Klartan, Fluwarol, Baywarol) z gniazd. Optymalny czas ekspozycji tych preparatów wynosi 4-6 tygodni. - *przypominamy*

Tabela 1. Norma wielkości zapasów zimowych w zależności od siły rodziny

Typ ula	Ilość pokarmu zimowego w zależności od liczby ramek w zimującej rodzinie, kg										
	Liczba ramek										
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Dadanta	6,2	8,0	9,8	11,4	13,0	14,4	15,8	17,0	18,2	-	-
Wielkopol.	-	7,4	9,0	10,5	11,9	13,2	14,4	15,5	16,5	17,5	18,5
Wielokorp. 435 x 230	-	-	-	11,2	13,8	14,2	15,5	16,5	17,5	18,5	19,5
Wielokorp. 360 x 230	-	-	-	9,0	10,5	11,5	12,5	13,5	14,0	15,0	16,0
Warsz. posz.	6,0	7,8	9,5	11,1	12,6	14,0	15,3	16,5	17,6	-	-
Warsz. posz.	-	7,6	9,3	10,0	12,3	13,6	15,1	16,0	17,1	18,0	-

Opracowali specjaliści ODR d/s pszczelarstwa:
Marian Kałabun, Krzysztof Osielski

WYPALANIE POZOSTAŁOŚCI ROŚLINNYCH

Jesień, podobnie jak wiosna, jest okresem gdy na polach i łąkach znajduje się wiele wysuszonych pozostałości roślinnych (suche trawy, liście itp.) Wiele osób chce się ich pozbyć i wydaje się im, że będzie najprościej i najkorzystniej jeśli to wszystko po prostu spalą. Tymczasem problem wypalania pozostałości roślinnych nie jest, pod każdym względem, tak prosty jak by się wydawało. Pomijamy tu opis faktu, że wysoka temperatura, jaka powstaje przy powierzchni ziemi podczas wypalania niszczy w znacznym stopniu wszelkie życie na tym obszarze. Również przepisy prawne nie w każdym przypadku pozwalają na prowadzenie wypalania.

DOZWOLONE JEST

wypalanie słomy i pozostałości roślinnych tylko na polach, pod warunkiem, że odbywa się to:

- co najmniej 100 metrów od zabudowań, miejsc ustania stert i stogów, lasów oraz zboża na pniu;
- pod stałym nadzorem miejsca wypalania przez osobę dorosłą;
- w sposób nie powodujący zakłóceń w ruchu drogowym i kolejowym

oraz zachowane są szczegółowe zasady wykonywania tych czynności ustalone przez organ samorządu terytorialnego (Radę Gminy w drodze uchwały). Przed podjęciem takiej uchwały zawarte w niej zasady muszą być uzgodnione z właściwym terenowo Komendantem Rejonowym Państwowej Straży Pożarnej.

NIE MOŻNA

natomiast wypalać pozostałości roślinnych na łąkach, pastwiskach, nieużytkach, rowach i pasach przydrożnych oraz wrzosowiskach i torfowiskach, a także w lasach i na terenach śródleśnych.

Również rozniecanie lub pozostawianie ognisk albo porzucanie nie ugaszonych zapalek lub niedopałków papierosów na tych obszarach jest zabronione. Pamiętajmy o tym zwłaszcza podczas jesiennych wędrowek w poszukiwaniu owoców lasu.

OGNIKA W LESIE

można rozpałać **tylko w miejscach wyznaczonych do tego celu** przez właściciela lub zarządcę lasu. Tytoń natomiast można palić tylko na drogach utwardzonych i w miejscach wyznaczonych do pobytu ludzi.

WIĘCEJ OSTROŻNOŚCI

Stale oprócz zasad wymaganych przez prawo, zachowujmy także zwykłą ostrożność, gdyż nawet wypalanie pozostałości roślinnych czy posługiwanie się otwartym ogniem zgodnie z wszelkimi zasadami w tym zakresie może wymknąć się spod kontroli z przyczyn od nas niezależnych i stać się przyczyną pożaru terenu przyległego (np. lasu lub łąki), jak to było wielokrotnie w przeszłości, a nawet przyczyną śmierci w płomieniach.

Opracowano
w Wydziale Kontrolno-Rozpoznawczym
KW PSP

"AIDA"

tel./fax (057) 43-77-57

21-500 Biała Podlaska ul: Brzeska 36a

* * * **O F E R U J E** * * *

* PASZE I KONCENTRATY FIRMY CARGILL

* NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE - 2 asortymenty

- wapniowo magnezowy S501 43% CaO+MgO w tym 13% MgO
- wapniowo magnezowy S502 45% CaO+MgO w tym 8% MgO

* NAWOZY DOLISTNE

Agrosol - Insol - Agrowital
punkt fabryczny - hurt, detal

* OPRYSKIWACZE - ciągnikowe zawieszane, polowe

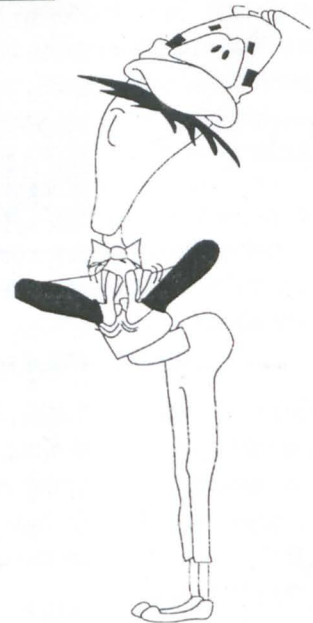
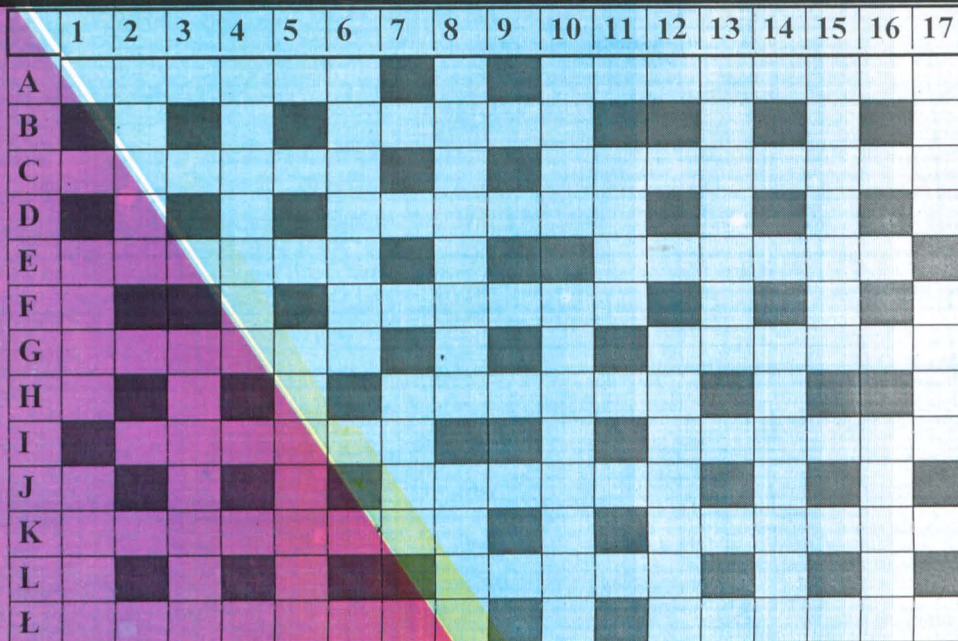
- zbiornik 300-400 dm³ - lanca 10-12 m

Gwarancja 12 miesięcy - pełny asortyment części zamiennych, ceny hurtowe i detaliczne oraz sprzedaż ratalna.

MAGAZYN: ul. Gwardii Ludowej - kierunek Sielczyk - dojazd linią nr 9 tel. 43-27-63

BIURO: ul. Brzeska 36a tel/fax 43-77-57; tel. 44-33-95

Krzyżówka 9/96

POZIOMO : A1) Wielki raz w roku . A10) Choroba powstała na skutek braku witaminy C . B6) Dawniej wezwanie do broni . C1) Kumpel, kamrat . C10) Potrzebny do ważenia . D6) Wrześniowe pole . E1) Malpa wąskonosą . E11) Rejgras angielski . F6) Silne wrażenie . G1) Trzepot ptasich skrzydeł . G12) Drapieżnik z kotowatych . H7) W starożytnym Rzymie władza ojcowska . I2) W śliwce . I12) Górski żywioł . J7) Ozdoba na szyi . K1) Pasie zwierzęta pociągowe . K12) Zgiełk wrzawa . L8) Potrzebne podejrzanemu . Ł1) Gwarowo pracownik drukarni . Ł12) Lubi kwaśne jabłka .

PIONOWO : 1E) Stolek z obiciem . 1J) Młody i łysy . 2A) Obraz w cerkwi . 3G) Zabija zawodowo . 4A) Przygotowuje sportowców do zawodów . 5G) Używa jej jeździec . 6A) Instrument muzyczny . 7H) Potocznie areszt . 8A) Niespodziewane przeżycie . 8J) W gwarze strażackiej drąg zakończony hakiem . 10A) Straszył w Krakowie . 10F) Państwo we wschodniej Azji . 11C) Najwyższy władca Wenecji . 12G) Wystawa w muzeum . 13A) Część krzesła . 14G) Zamyka oko . 15A) kara wygnania . 16I) Nagroda za dobre czyny . 17A) Umiar w postępowaniu . 17F) Obecność powietrza w jamie opłucnej .

Hasło: (A15 , A3 , I10 , J3) (H3 , C13 , I14 , J1 , A11 , G13) (D11 , I4 , Ł15 , J9 , C2 , D7 , K10 , D8) (H17 , L8 , A10 , C8) (F15 , F6 , Ł6 , D4 , K5) (E11 , E12 , E15 , J16 , A5)

Opracował Jerzy Mędra

Wśród osób które nadeszły do dnia 10 10 1996r. rozwiązanie krzyżówki 9/96 rozlosujemy bezpłatną prenumeratę naszej gazety na I , II , III i IV kw. 1997r.

Za rozwiązanie krzyżówki 7/96 nagrodę w postaci bezpłatnej prenumeraty na IV kw. 1996 r. i I , II i III kw. 1997 r. wylosował Kawecki Dominik zam. Wierzchowy Nowe 13 , 21-217 Działyń

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl 43 37 92,43 38 66,41 12 47,
Dyrektor 41 12 55, fax 43 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków
Biała Podl. ul. Żeromskiego 3 tel.43 32 34
Radzyń Podl. ul. Międzyrzecka 99 tel.52 00 22
Parczew ul. Piwonia 50 tel.54 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel.57 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel.78 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalczuk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strącicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zając, A. Mazur.

DRUK: I. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /96 nakład 3 500 szt.